

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง มาตรฐานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
และสิ่งของต้องห้าม

เรือนจำอำเภอรัตนบุรี กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการควบคุมผู้ต้องขัง Standard Operating Procedures for Custodial Measures		
กระบวนการควบคุมผู้ต้องขัง : การควบคุมภายใน เรื่อง : มาตรฐานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้าม ในเรือนจำ		รหัสเอกสาร : COR-CM-009
วันที่มีผลบังคับใช้ : ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔	ผู้มีอำนาจอนุมัติ : ผู้บัญชาการเรือนจำ/ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน/ ผู้อำนวยการสถานกักขัง	จำนวนหน้า : ๑๒ หน้า
หน่วยงานเจ้าของเรื่อง : กองทัณฑวิทยา กลุ่มงานมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง	หน่วยงานผู้ปฏิบัติ/เกี่ยวข้อง : เรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักขัง	ระดับของผู้เข้าถึง : ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ

๑. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- ๒) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๓) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๔) พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๕) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐), (๑๖), (๑๗)
- ๖) ระเบียบ ว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔
- ๗) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒
- ๘) กฎกระทรวง กำหนดระบบการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง การควบคุมและการแยกคุมขัง และการย้ายผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๓
- ๙) กฎกระทรวง กำหนดทรัพย์สินของผู้ต้องขังเป็นสิ่งของอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เก็บรักษาไว้ในเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๖๓
- ๑๐) กฎกระทรวง การดำเนินการกับสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๓ ในกรณีที่ไม่มีการดำเนินการฟ้องร้อง ตามกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๓
- ๑๑) กฎกระทรวง การดำเนินการทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๓

- ๑๒) ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการตรวจหรือทดสอบหายาเสพติดให้โทษและการนำผลไปใช้ลงโทษทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๑๓) ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ และการแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๑๔) ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการตรวจสอบเอกสาร จดหมาย วัสดุภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่นหรือสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม หรือทางใด ๆ ซึ่งมีถึง หรือจากผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๑๕) หนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนมาก ที่ ยธ ๐๗๐๖.๕/๒๘๔๔๒ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง ปรับปรุงกระบวนการลงโทษวินัยผู้ต้องขังและกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการ เพื่อให้มีมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด

๒. การปฏิบัติ :

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
๑. การตรวจค้นการป้องกันสิ่งของต้องห้าม และสิ่งของที่ไม่ได้รับอนุญาต	<p>๑) การตรวจค้นสิ่งของต้องห้าม และสิ่งของที่ไม่ได้รับอนุญาต เริ่มจากเรือนจำ/ทัณฑสถานมีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการหาข่าว โดยจะต้องกำหนดหัวข้อข่าวสาร ความต้องการข่าวสาร</p> <p>๒) มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการข่าว เพื่อดำเนินการประชุม วางแผน รวบรวมข่าวสาร</p> <p>๓) กำหนดรูปแบบ ขั้นตอนการรายงานข่าว</p> <p>๔) กำหนดระยะเวลาในการรายงานข่าวสาร ทั้งการรายงานปกติ รายงานตามวงรอบ และรายงานด่วน</p> <p>๕) มีการจัดโครงสร้างงานติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขังแยกออกจากงานควบคุม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดทำวงรอบข่าวกรอง ตลอดจนการติดตามพฤติกรรมผู้ต้องขังกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการจัดทำผังเครือข่ายเฝ้าระวัง</p> <p>๖) กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีผู้ต้องขังที่มีการรวมกลุ่มขณะอยู่ในเรือนจำ (กลุ่มบ้าน) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ต้องขังกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมบันทึก วิเคราะห์ เพื่อพิจารณาติดตามกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว</p> <p>๗) จัดทำแบบสอบถามประวัติผู้ต้องขังเพื่อติดตามพฤติกรรมโดยให้ปรากฏข้อมูลในส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคลทั่วไป ข้อมูลการจับกุม ข้อมูลการต้องโทษในเรือนจำ/ทัณฑสถาน</p> <p>๘) จัดทำแบบรายงานพฤติกรรมผู้ต้องขังกลุ่มเสี่ยง โดยในแบบรายงานพฤติกรรมให้ปรากฏข้อมูลข่าวสาร ดังนี้ ชื่อผู้ต้องขัง คดี กำหนดโทษ พฤติกรรมขณะอยู่บนเรือนนอน พฤติกรรมเมื่อลงจากเรือนนอน พฤติกรรมการสนทนาพูดคุยกับผู้ต้องขังอื่น ๆ การรับ-ส่งจดหมาย การเยี่ยมญาติปกติ/เยี่ยมญาติใกล้ชิด บุคคลที่ส่งรณานัติให้ผู้ต้องขัง/การฝากเงินผู้ต้องขัง การพบทนายความ/พนักงานสอบสวน รวมถึงหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานนอก</p>

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
<p>๒. การเก็บข้อมูล พยานหลักฐาน และการดำเนินการ</p>	<p>การเก็บข้อมูล พยานหลักฐาน และการดำเนินการ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการเก็บข้อมูลหรือติดตามพฤติกรรมโดยอาศัยสิ่งบอกเหตุ รวบรวมพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย หรือต้องการเก็บข้อมูลหรือติดตามพฤติกรรม โดยอาศัยแหล่งข่าว บุคคล เอกสาร วัตถุ (แหล่งข่าวเปิด) เมื่อรวบรวมแหล่งข่าว มาได้แล้ว โดยการสังเกต การสำรวจ การเฝ้าระวัง การสัมภาษณ์ การซักถาม การลงนาม และเทคนิคทางการข่าว ๒) พิสูจน์ทราบบทบาทของเป้าหมายที่ต้องการติดตามพฤติกรรมหรือที่ต้องการ รวบรวมข้อมูล <ol style="list-style-type: none"> (๑) ตรวจสอบข่าวประจำวันอย่างต่อเนื่อง ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ หรือเอกสารของหน่วยงานรัฐ เช่น ใบฝากขังผู้ต้องหาครั้งที่ ๑ หรือบันทึกการจับกุม (๒) แยกบทบาทของเป้าหมายหรือกลุ่มที่จะติดตามพฤติกรรมให้ได้ว่ามีบทบาท ใดใน ๔ บทบาท ได้แก่ Boss/ Under Boss/ Buffer/ Labour โดยใช้ วิธีการบรรยายบทบาทหรือการทำผังเครือข่าย (I2) ๓) จัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มที่ติดตามพฤติกรรม <ol style="list-style-type: none"> (๑) นำข้อมูลจากการติดตามพฤติกรรมมาจัดลำดับความสำคัญโดยเป้าหมาย ที่มีความเคลื่อนไหว หรือผู้ต้องขังที่ติดตามพฤติกรรมมีความเคลื่อนไหว ของข้อมูลมาก ให้เรียงลำดับไว้ในลำดับต้น แล้วลดหลั่นลงไปตามระดับ ของข้อมูล (๒) เจ้าหน้าที่ที่ติดตามพฤติกรรมหรือรวบรวมข้อมูล จะต้องยึดถือบัญชีรายชื่อ เป้าหมายเพราะจะทราบได้ว่าเป้าหมายเป็นใคร และจะต้องควบคุมอย่างไร ๔) ติดตามพฤติกรรมของเป้าหมาย หรือกลุ่มที่จะเก็บข้อมูล <ol style="list-style-type: none"> (๑) ติดตามพฤติกรรมของเป้าหมาย หรือกลุ่มที่จะเก็บข้อมูล ได้แก่ กลุ่มบ้าน กลุ่มเรือนนอน กลุ่มโรงงาน กลุ่มโรงเรียน กลุ่มโรงเลี้ยง กลุ่มต่างชาติ กลุ่มที่มี ประวัติเคยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มที่ต่อต้านหรือขัดขวางการควบคุม โดยใช้วิธีการร้องทุกข์ ร้องเรียนอันเป็นเท็จ เป็นต้น (๒) ติดตามพฤติกรรมทางเส้นทางการเงินและทรัพย์สินของเป้าหมาย ได้แก่ การฝากเงิน การถอนเงิน การซื้อสิ่งของ การมีทรัพย์สินไว้ในครอบครอง (๓) ติดตามพฤติกรรมติดต่อสื่อสารของเป้าหมาย ได้แก่ การเยี่ยมญาติ การพบทนายความหรือพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงาน อื่น ๆ ตลอดจนการรับส่งจดหมาย เป็นต้น ๕) ประเมินเป้าหมายที่ติดตามพฤติกรรม <ol style="list-style-type: none"> (๑) เมื่อติดตามพฤติกรรมเป้าหมายมาระยะหนึ่ง ประมาณ ๓ เดือน ๖ เดือน หรือ ๑ ปี หรือมากกว่านี้ ให้ประเมินพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อวางแผนปฏิบัติ ต่อเป้าหมายว่าจะติดตามพฤติกรรมว่าจะติดตามพฤติกรรมต่อไปหรือ ยุติการติดตาม

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>(๒) เมื่อประเมินหลักฐานที่ได้มาจากการติดตามพฤติกรรมแล้ว ยังปรากฏว่าเป็นอันตรายต่อการควบคุม ให้กำหนดแผนที่จะดำเนินการต่อเป้าหมาย โดยทำการตรวจค้น ตรวจยึด จับกุม เพื่อสกัดยั้ง และยุติบทบาทของเป้าหมาย</p> <p>๖) แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน</p> <p>(๑) เมื่อพบว่าเป้าหมายที่ติดตามพฤติกรรมมีการสั่งการให้ผู้อื่นกระทำความผิด โดยที่ตนเองไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง หรือกระทำความผิดด้วยตนเอง หรือมีการจับกุมบุคคลภายนอกแล้วมีการพาดพิง ชัดทอดมาถึงเป้าหมายที่อยู่ในเรือนจำ ให้การตรวจค้น ตรวจยึด จับกุม หากพบโทรศัพท์มือถือ ยาเสพติด ย่อมเป็นหลักฐานพฤติเหตุกรณีแวดล้อมที่น่าเชื่อว่าเป้าหมายนั้นอาจสมคบกับบุคคลภายนอกที่ถูกจับกุม</p> <p>(๒) กรณีที่เป้าหมายเพียงแต่สั่งการผู้อื่น แต่ไม่ได้ลงมือในการกระทำความผิดด้วยตนเอง ให้วางแผนตรวจค้น ตรวจยึด จับกุมบุคคลที่เป้าหมายนั้นสั่งการแล้วขยายผลไปถึงเป้าหมาย โดยอาศัยหลักฐานพฤติเหตุ กรณีแวดล้อมร่วมกับหลักฐานประกอบอย่างอื่นด้วย (Corroborating Evidence)</p> <p>(๓) เมื่อพิจารณาจากหลักฐานที่มีแล้วพบว่ามีความน่าเชื่อถือสูง (Probable Cause) จำเป็นที่ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อเป้าหมาย ด้วยการวางมาตรการ</p> <p>(๔) ในการควบคุมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือควบคุมกัน ได้แก่ การแยกขัง การใช้เครื่องพันธนาการ เป็นต้น</p> <p>๗) รวบรวมหลักฐาน</p> <p>(๑) พยายามรวบรวมหลักฐานที่เป็นวัตถุ เอกสาร ที่อยู่ในที่เกิดเหตุ ที่คาดว่า จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีทั้งทางวินัยและทางอาญาแก่ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดให้มากที่สุด พร้อมบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ขณะทำการตรวจค้น ตรวจยึด จับกุม ชักถามปากคำผู้ต้องขังที่ถูกจับกุม โดยให้ผู้ต้องขังที่ถูกจับกุมเขียนด้วยลายมือตนเอง</p> <p>(๒) พยายามให้ผู้ต้องขังที่ถูกจับกุมเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยให้โยงถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ข้อมูลจากการติดตามพฤติกรรม โดยบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว องค์ประกอบของภาพต้องเป็นธรรมชาติ ทำไปด้วยความเต็มใจไม่มีการบังคับขู่เข็ญ ไม่มีการจัดฉาก แล้วบันทึกรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ</p>

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>๘) การดำเนินคดี</p> <p>(๑) เจ้าหน้าที่ชุดตรวจค้น ตรวจยึด จับกุม ต้องรวบรวมหลักฐานทุกอย่างที่มี โดยแยกเป็นทางวินัยผู้ต้องขังซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ทั้ง พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ และพ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ส่วนในทางคดีอาญา เจ้าหน้าที่ชุดตรวจค้น ตรวจยึด จับกุม ต้องรวบรวมหลักฐานทุกอย่างที่มีให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ โดยมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ประสานการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่ชุดตรวจค้น ตรวจยึด จับกุม กับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ โดยกำหนดบทบาท และหน้าที่ของพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงต่าง ๆ ของพฤติกรรมกับหลักฐานที่รวบรวมไว้</p> <p>(๒) ในระหว่างการติดตามพฤติกรรมของเป้าหมาย รวมถึงประชุมชี้แจงรูปคดี ให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบ เพื่อพิจารณาข้อโต้แย้งต่าง ๆ แล้วแก้ไข ติดตามประสานกับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการอย่างใกล้ชิด เพราะอาจมีการขอหลักฐานเพิ่มเติม หรือขอข้อมูลบางอย่าง เพื่อให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมองเห็นภาพของคดีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น</p> <p>(๓) เจ้าหน้าที่ชุดตรวจค้น ตรวจยึด จับกุม ต้องเตรียมความพร้อมไปเป็นพยานศาล ซึ่งพยานที่เกี่ยวข้องต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ต้องเตรียมตัวให้การต่ออัยการโจทก์ และต้องเตรียมตอบข้อซักค้านของทนายจำเลย คำให้การของฝ่ายโจทก์จะต้องไม่ขัดแย้งกัน</p> <p>(๔) กรณีคดีที่สำคัญ แม้มีการสืบพยานโจทก์ไปแล้ว แต่ยังคงอยู่ระหว่างการสืบพยาน จำเลย พยานผู้เกี่ยวข้องควรจะต้องประสานกับพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบ เนื่องจากบางคดีอาจมีการเปลี่ยนตัวพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบหลายคน ซึ่งอาจทำให้พนักงานอัยการที่รับผิดชอบคนปัจจุบันไม่เข้าใจในรูปคดี จึงไม่ซักค้านพยานจำเลยในประเด็นที่สำคัญ</p>
๓. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	<p>๑) การรับตัว (รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามมาตรฐานการรับตัว)</p> <p>(๑) จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจค้น และการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องขังอย่างเป็นระบบ</p> <p>(๒) จัดทำทะเบียนประวัติผู้ต้องขังเพื่อการควบคุม</p> <p>(๓) จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และการแยกขัง</p> <p>๒) การปฏิบัติและการควบคุม ซึ่งประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การบริการและการอบรมแก้ไข</p> <p>(๒) การรักษาพยาบาล</p> <p>(๓) การบริการด้านอาหาร เสื้อผ้า ตู้เก็บของ ซึ่งจะต้องขึ้นทะเบียนให้ตรงกับหมายเลขของผู้ต้องขัง เพื่อให้สะดวกต่อการตรวจค้น</p>

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>(๔) การจัดการเกี่ยวกับการงานและการศึกษา</p> <p>(๕) การอนามัยและการสุขาภิบาลและสันตนาการ</p> <p>(๖) การให้ความสะดวกและสิทธิประโยชน์</p> <p>(๗) การร้องเรียนร้องทุกข์</p> <p>(๘) การควบคุมและรักษาวินัย ระเบียบวินัยและระเบียบแถว</p> <p>(๙) การตรวจค้นตัว สิ่งของ และอาคารสถานที่ (รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏตามมาตรฐานการตรวจค้น และการป้องกันสิ่งของต้องห้ามและสิ่งของไม่อนุญาต)</p> <p>(๑๐) การปิดล้อม ตรวจค้น แบบจุโจม ทั้งในระดับแจ้งเตือนเป้าหมายในระดับวงรอบ</p> <p>(๑๐.๑) ต้องดำเนินการตรวจค้นอาคารสถานที่และพื้นที่ต่าง ๆ ของเรือนจำเป็นประจำอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ต่อวัน</p> <p>(๑๐.๒) ให้ดำเนินการจุโจมตรวจค้นกรณีพิเศษ ดังนี้</p> <p>(๑๐.๒.๑) รอบ ๖ เดือนแรกของปีงบประมาณ ร่วมกับ เรือนจำประธานเขต อย่างน้อย ๑ ครั้ง และร่วมกับหน่วยงานภายนอก อย่างน้อย ๑ ครั้ง</p> <p>(๑๐.๒.๒) รอบ ๖ เดือนหลังของปีงบประมาณ ร่วมกับ เรือนจำประธานเขต อย่างน้อย ๑ ครั้ง และร่วมกับหน่วยงานภายนอก อย่างน้อย ๑ ครั้ง</p> <p>(๑๑) การดำเนินการทางวินัย</p> <p>๓) การปล่อยตัว ให้กระทำเมื่อ</p> <p>(๑) พันกำหนดโทษ พันโดยการพ้นการลดวันต้องโทษ พักการลงโทษ</p> <p>(๒) ย้ายเรือนจำ</p> <p>(๓) เสียชีวิต/ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว</p> <p>๔) กระบวนการในการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือ</p> <p>(๑) เรือนจำจะต้องจัดระเบียบสังคมผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือ โดยการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งจะต้องดำเนินการด้านการข่าว ด้านการจัดระบบข้อมูล และการจัดทำเครือข่าย</p> <p>(๑.๑) ด้านการข่าว เรือนจำต้องดำเนินการด้านการข่าวเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการดำเนินการใด ๆ โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสูญเสียให้น้อยที่สุด โดยดำเนินการวางรอบข่าวกรอง</p> <p>(๑.๒) เรือนจำจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการข่าว กล่าวคือ ข่าวสารที่ได้จากการทำวงรอบข่าวกรองแล้วไม่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ไม่ขยายผล</p>

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>ไม่ดำเนินการก็ไร้ความหมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เรือนจำต้องแสวงหาประโยชน์จากการทำวงรอบข่าวกรอง และตรวจสอบข่าวสารและคุณค่าจากข้อมูลข่าวสารนั้นไว้เป็นหลักฐาน</p> <p>(๒) ระบบข่าวสาร กล่าวคือ ข่าวสารที่ได้มาต้องมีการตรวจสอบ มีการประเมินค่า มีการรวบรวม มีการประมวลและวิเคราะห์ และคัดเลือกข่าวสารมาใช้ประโยชน์</p> <p>(๓) ที่มาของข่าว กล่าวคือ การเสาะแสวงหาข่าว ซึ่งอาจหาได้จาก</p> <p>(๓.๑) ผู้ต้องขังให้ข่าว</p> <p>(๓.๒) การวางสายข่าว</p> <p>(๓.๓) เรื่องที่ผู้ต้องขังเขียนจดหมาย หรือเขียนร้องทุกข์ร้องเรียน</p> <p>(๓.๔) การรายงานข่าว การตรวจสอบข่าว การประสานข้อมูลจากหน่วยงานภาคี</p> <p>(๓.๕) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง</p> <p>(๓.๖) ผู้ต้องขังให้การขัดทอดหรือเปิดเผยข้อมูล</p> <p>(๓.๗) การสืบสวนทางลับ หรือเครื่องมือพิเศษ (การถอดเสียง)</p> <p>(๓.๘) การได้รับข่าวโดยบังเอิญ</p> <p>(๔) การตรวจสอบข่าวสาร กล่าวคือ การตรวจสอบฐานข่าวของหน่วยงาน ได้แก่ แฟ้มเป้าหมายและระบบไฟล์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของเป้าหมาย หรือตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ได้แก่ ตำรวจสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นต้น</p> <p>(๕) การปฏิบัติงานการข่าว กล่าวคือ การลงพื้นที่พบปะแหล่งข่าว การสำรวจสถานที่การสะกดรอย เป็นต้น</p> <p>(๖) การรายงานข่าวสาร กล่าวคือ การรายงานด่วนตามที่ได้รับภารกิจของแจ้งเตือน หรือการรายงานตามวงรอบ</p> <p>(๗) วิธีปฏิบัติในการหาข่าวและข่าวที่ต้องการเกี่ยวกับผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือ</p> <p>(๗.๑) มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ประจำแดนหาข่าวเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขังระหว่างอยู่บนห้องนอน ลงจากห้องนอน การสนิทสนมกับผู้ต้องขังอื่น ขณะทำงาน การพักผ่อน การรับส่งจดหมาย การเยี่ยมญาติ และอื่น ๆ ที่เจ้าหน้าที่สามารถสังเกตพบเห็นได้</p> <p>(๗.๒) การเขียนรายงานพฤติกรรมโดยใช้แบบรายงานพฤติกรรม การกำหนดวันส่งรายงาน การรวบรวมหลักฐาน การรับจ่ายเงิน การรับสิ่งของจากญาติ การพบบุคคลภายนอก และการถอดเสียง การสนทนาทางโทรศัพท์</p> <p>(๗.๓) การวางสายข่าว ได้แก่ สายข่าวแบบเจาะจง ซึ่งต้องมีการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ชุดการข่าว สายข่าวแบบไม่เจาะจงซึ่งพบโดยบังเอิญ</p>

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>(๗.๔) อย่าแสดงอาการไม่เชื่อถือหรือปฏิเสธเมื่อมีการรายงานข่าว ไม่ใช่ความรู้สึกส่วนตัวในการรับข่าว แต่ให้ตระหนักอยู่เสมอว่าผู้ต้องขังปล่อยข่าวเพื่อกลั่นแกล้งผู้ต้องขังอื่น และสายข่าวอาจถูกซื้อตัวได้ตลอดเวลา</p> <p>(๗.๕) ข่าวที่ต้องการ ได้แก่ การค้ายาเสพติด การแหกหักหลบหนี การก่อเหตุร้าย การสร้างอิทธิพล การเล่นพนัน การดื่มหรือเสพของมึนเมา การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของผู้ต้องขังที่น่าจะเป็นอันตรายต่อการควบคุม</p> <p>(๘) จัดทำระบบข้อมูลผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้</p> <p>(๘.๑) การจัดทำทะเบียนประวัติผู้ต้องขังเพื่อการควบคุม ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมในการกระทำความผิด กำหนดโทษ ห้องนอน กองงาน หมายเลขประจำตัว เสื้อ แปรงสีฟัน ซ้อน ตู้เก็บของ การกระทำความผิดวินัย และการใช้เครื่องพันธนาการ เป็นต้น</p> <p>(๘.๒) จัดลำดับผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรม เพื่อสะดวกในการเฝ้าระวัง และติดตามพฤติกรรมเป็นรายบุคคล โดยจัดทำเพิ่มส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังดังกล่าว</p> <p>(๘.๓) ติดตามพฤติกรรมโดยใช้แบบติดตามพฤติกรรม เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์วางแผนในการสร้างมาตรการและการเชื่อมโยงเครือข่ายของผู้ต้องขัง</p> <p>(๙) การจัดทำเครือข่าย (Network)</p> <p>(๙.๑) เครือข่าย (Network) คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในกลุ่ม ซึ่งมีรูปแบบและการเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารจากคนสู่กลุ่ม และจากอีกกลุ่มหนึ่ง สู่อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจใช้รูปแบบของเครือข่ายวงล้อ (Wheel Network) หรือเครือข่ายลูกโซ่ (Chain Network)</p> <p>(๙.๒) รูปแบบของเครือข่าย คือ การตกลงกันที่มีความสลับซับซ้อน</p> <p>(๙.๓) ประเภทของเครือข่ายผู้ต้องขัง คือ รูปแบบที่ผู้ต้องขังนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารในระหว่างบุคคล หรือจากบุคคลไปสู่กลุ่ม รูปแบบของการตกลงกันในลักษณะเครือข่ายทั้งสองแบบ มักนำมาใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งหากไม่มีมาตรการทางกฎหมายพิเศษจัดการกับผู้ที่สมคบกันกระทำความผิดได้ ผู้กระทำความผิดก็จะรอดพ้นจากการถูกลงโทษตามกฎหมาย</p>
๔. การลงโทษวินัยผู้ต้องขัง	๑) เมื่อเจ้าพนักงานเรือนจำพบเห็นการกระทำความผิดหรือได้รับแจ้งว่ามีผู้ต้องขังกระทำความผิด ให้ทำบันทึกรายงานข้อเท็จจริงเบื้องต้นผ่านตามสายบังคับบัญชาเสนอถึงผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถานทราบ เพื่อพิจารณาทันที

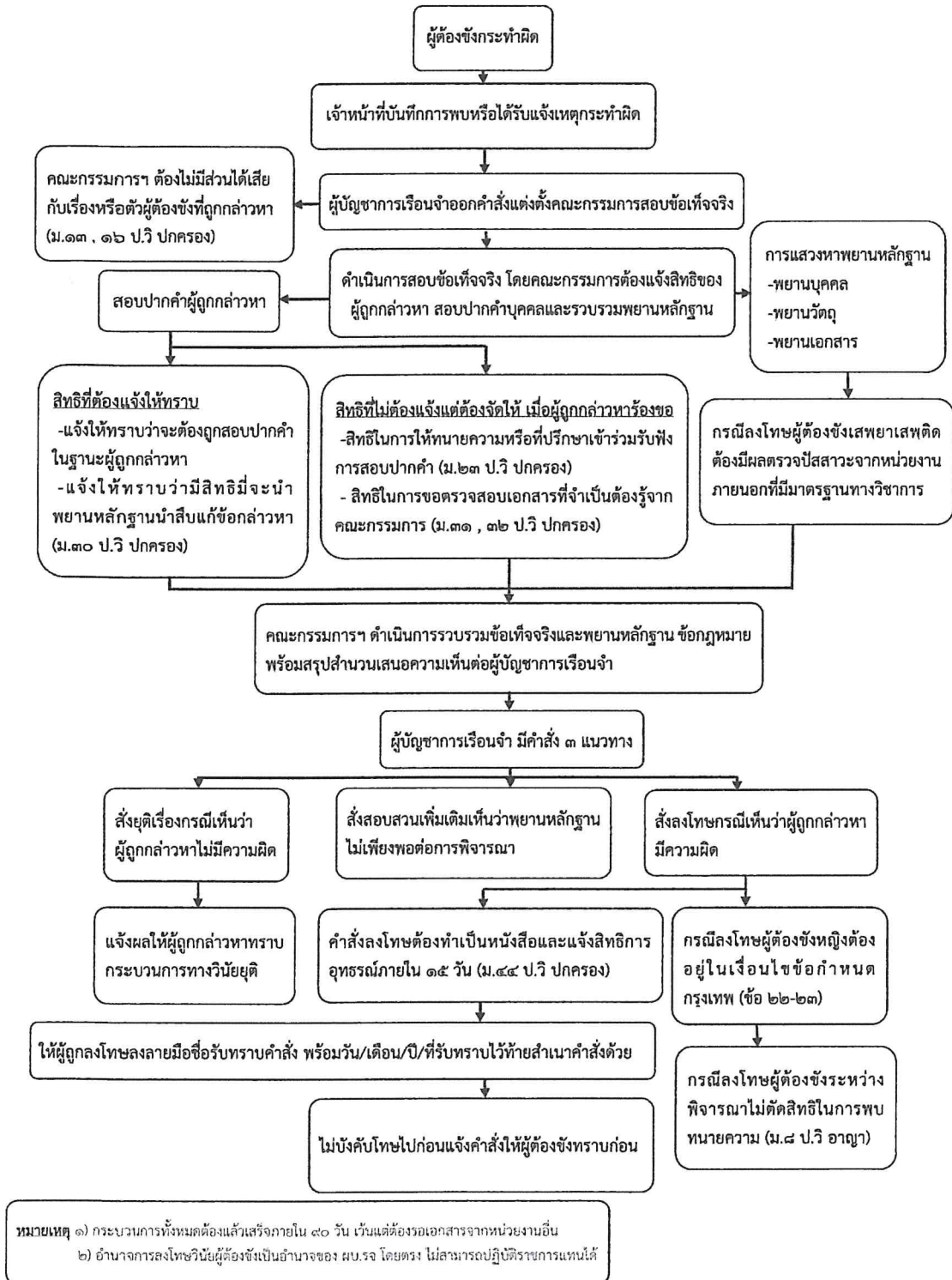
การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>๒) ผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงต้องเป็นบุคคลที่ไม่มีส่วนได้เสียกับเรื่องหรือตัวผู้ต้องขังที่ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖</p>
<p>๕. การดำเนินการสอบข้อเท็จจริง</p>	<p>คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่ได้รับการแต่งตั้งต้องดำเนินการสอบข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน เว้นแต่ มีเหตุจำเป็นจะต้องรอเอกสารซึ่งเป็นพยานหลักฐานสำคัญจากหน่วยงานอื่น การดำเนินการสอบข้อเท็จจริง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้</p> <p>๑) การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาต้องแจ้งสิทธิให้ทราบ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐</p> <p>(๑) แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าตนจะต้องถูกสอบปากคำในฐานะใด ในเรื่องใดสาระสำคัญของเรื่องเป็นอย่างไร และเหตุใดจึงต้องมาให้ปากคำ</p> <p>(๒) ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่ (คณะกรรมการฯ จะไม่รับเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ผู้ถูกกล่าวหานำมาแสดงไม่ได้ เว้นแต่จะเห็นว่าเป็นเรื่องไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือประวิงเวลา)</p> <p>๒) สิทธิที่ไม่ต้องแจ้งแต่ต้องจัดให้ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาร้องขอ</p> <p>(๑) สิทธิในการให้ทนายความหรือที่ปรึกษาเข้าร่วมฟังการสอบปากคำ (ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๒๓)</p> <p>(๒) สิทธิในการขอตรวจสอบเอกสารที่จำเป็นต้องรู้จากคณะกรรมการ (ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๑, ๓๒ ในกรณีที่ไม่อนุญาตต้องเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย)</p> <p>๓) กรณีการเรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานมาให้ปากคำครั้งแรก แต่ภายหลังได้ความว่าเป็นผู้กระทำผิด จะนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานดังกล่าวมาลงโทษบุคคลดังกล่าวไม่ได้ จนกว่าจะได้สอบปากคำใหม่ในฐานะผู้ถูกกล่าวหา</p> <p>๔) ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาว่าสามารถรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริงหรือไม่ เสนอผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน โดยมีคำสั่งได้ ๕ แนวทาง ดังนี้</p> <p>(๑) หากรับฟังไม่ได้ว่าผู้ต้องขังกระทำผิดตามข้อกล่าวหา เสนอผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถานทราบเพื่อยุติเรื่อง และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ</p> <p>(๒) หากมีพยานหลักฐานเพียงพอรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริง เสนอผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถานออกคำสั่งลงโทษ โดยเสนอบทลงโทษให้ถูกต้องกับพฤติการณ์และฐานความผิด ปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องและไม่เกินอำนาจ</p>

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>(๓) ถ้าผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถานเห็นว่าข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการฯ เสนอยังไม่เพียงพอต่อการวินิจฉัย สามารถสั่งดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อประกอบการใช้ดุลยพินิจได้ หรืออาจมีความเห็นแตกต่างจากคณะกรรมการฯ ก็ได้ แต่จะมีความเห็นเรื่องบทลงโทษให้แตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดไม่ได้</p> <p>(๔) กรณีการกล่าวหาว่าผู้ต้องขังเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จะต้องมีการตรวจปัสสาวะยืนยันผลจากหน่วยงานที่ระบุไว้ในข้อ ๑๑ ของระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการตรวจหรือทดสอบหาเสพติดให้โทษและการนำผลไปใช้ลงโทษทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๕๘ มิฉะนั้นจะลงโทษผู้ต้องขังที่ถูกกล่าวหาในฐานความผิดฐานยาเสพติดมิได้ ส่วนขั้นตอนการตรวจปัสสาวะของผู้ต้องขังที่ถูกกล่าวหาให้ปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบดังกล่าว</p> <p>(๕) กรณีการตรวจค้นหาสิ่งของผิดกฎหมาย ให้ดำเนินการต่อหน้าผู้ต้องขังที่ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องขังที่ถูกกล่าวหายังอยู่บริเวณดังกล่าว</p>
๖. การออกคำสั่งลงโทษ	<p>๑) เรือนจำ/ทัณฑสถานไม่สามารถสั่งลงโทษผู้ต้องขังไปก่อน และไม่สามารถออกคำสั่งย้อนหลังได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ จนกว่าจะได้รวบรวมพยานหลักฐานที่แน่นอนหาว่าผู้ต้องขังกระทำผิดจริงและจะบังคับโทษได้ก็ต่อเมื่อมีคำสั่งลงโทษแล้วเท่านั้น โดยไม่ว่าจะเป็นโทษสถานใด ๆ ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องขังรับทราบคำสั่งเป็นต้นไป หรือถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจให้คำสั่งลงโทษมีผลบังคับนับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องขังรับทราบคำสั่งได้ ก็ให้มีผลบังคับในภายหลัง โดยระบุ วัน เดือน ปี การบังคับโทษไว้ให้ชัดเจน คำสั่งลงโทษวินัยผู้ต้องขังให้ทำเป็นหนังสือเสมอ โดยมีเนื้อหาและรายการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) วัน เดือน ปี ที่ออกคำสั่ง</p> <p>(๒) ชื่อและตำแหน่งของผู้ออกคำสั่ง</p> <p>(๓) ลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง</p> <p>(๔) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ (ได้แก่ ข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นหรือรับฟัง</p> <p>(๕) ได้ว่าผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย) รวมถึง วัน เดือน ปี ที่กระทำผิดด้วย ข้อกฎหมายที่อ้างอิง (ได้แก่ ข้อกฎหมายที่อ้างอิงว่าเป็นความผิดและที่ใช้อ้างอิงในการลงโทษ หรือที่อ้างอิงทำให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งลงโทษได้)</p> <p>(๖) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง (ได้แก่ เหตุผลและมูลเหตุที่ทำให้เกิดคำสั่งลงโทษทางวินัย กล่าวคือ เหตุผลต่าง ๆ ที่ทำให้เจ้าหน้าที่เชื่อว่าผู้ต้องขังกระทำผิดจนเป็นเหตุให้ตัดสิทธิในออกคำสั่งลงโทษ)</p>

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด/สิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ	
	<p>๒) อำนาจในการลงโทษวินัยผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานเป็นอำนาจของผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถานโดยตรง ดังนั้น คำสั่งลงโทษดังกล่าวจะต้องลงนามโดยผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน หรือผู้รักษาราชการแทนหรือรักษาการในตำแหน่งเท่านั้น จะมอบหมายให้ผู้ใดปฏิบัติราชการแทนหรือทำการแทนไม่ได้</p> <p>๓) การลงโทษตัดอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียนฯ ตามมาตรา ๖๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือการห้ามพบปะกับบุคคลภายนอก เพราะถูกลงโทษขังเดี่ยว ตามมาตรา ๖๙ (๖) แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว ให้แจ้งสิทธิผู้ต้องขังทราบด้วยการถูกลงโทษดังกล่าว ไม่ตัดสิทธิการพบหรือพูดจากับทนายความ ตามมาตรา ๘ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ ตลอดจนสิทธิในการรักษาพยาบาลอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน</p> <p>๔) การบังคับโทษขังเดี่ยว และตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียนฯ ผู้ต้องขังหญิงต้องอยู่ในกรอบของข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (The Bangkok Rules) ข้อกำหนดที่ ๒๒ และข้อกำหนดที่ ๒๓ ดังนี้</p> <p>(๑) ข้อกำหนดที่ ๒๒ “การลงโทษขังเดี่ยวจะต้องไม่ใช้กับผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังที่อยู่ในระหว่างการให้นมบุตร และผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรอยู่ด้วยในเรือนจำ”</p> <p>(๒) ข้อกำหนดที่ ๒๓ “การลงโทษทางวินัยสำหรับผู้ต้องขังหญิงไม่ควรรวมถึงการตัดเยี่ยมจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการห้ามบุตรเข้าเยี่ยม”</p> <p>๕) การแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้ผู้ต้องขังที่ถูกลงโทษทราบตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้แจ้งสิทธิการอุทธรณ์ให้ผู้ต้องขังทราบว่า หากผู้ต้องขังเห็นว่าคำสั่งลงโทษดังกล่าวไม่ถูกต้อง มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ออกคำสั่งลงโทษได้ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ผู้ต้องขังได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากไม่ได้แจ้งสิทธิในเรื่องดังกล่าว ก็ไม่ทำให้คำสั่งลงโทษไม่สมบูรณ์ แต่ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ของผู้ถูกลงโทษจะขยายออกไปเป็น ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง</p>

๓. ภาคผนวก/แผนผัง/ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ :

แผนผังกระบวนการดำเนินการลงโทษวินัยผู้ต้องขังตามมาตรฐานพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๒๙ และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการทางวินัยผู้ต้องขัง

